

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชาเทคนิคหลังพิมพ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชาเทคนิคหลังพิมพ์ทั้งแบบฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและแบบฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามจากกิจกรรมเดิมที่ใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2555 ไปสร้างเป็นกิจกรรมต้นแบบที่นำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อเป็นกิจกรรมใหม่ และจัดทำให้อยู่ในรูปแบบคู่มือการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์

1.1.2 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้แก่

1.2.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์กิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อนี้ ผู้วิจัยและอาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นหัวหน้าวิทยากรและวิทยากรประจำกลุ่มนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ได้ร่วมกันวิเคราะห์กิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามซึ่งเป็นกิจกรรมเดิมที่ใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2555 ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารการสอนชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ แผนที่มีการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้ง 5 ด้านที่ระบุอยู่ในเอกสารหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเป็นกิจกรรมต้นแบบที่เนื้อหาของกิจกรรมต้นแบบกับวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ตาม TQF ได้สร้างให้มีความสอดคล้องกัน แล้วนำกิจกรรมต้นแบบนี้ไปใช้ร่วมกับเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นจากนักศึกษาและแบบประเด็นสนทนากลุ่มในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1.2.2

1.2.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อนี้ โดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการคัดเลือกนักศึกษาสำหรับเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมต้นแบบการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ทั้งแบบฝึกด้วยตนเองและฝึกภาคสนาม โดยผ่านการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาและได้ค่าตรงความ

สอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จึงมีคุณภาพพร้อมใช้เป็นเครื่องมือวิจัย จากนั้นจึงส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่เคยลงทะเบียนเรียนและเข้าการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะในชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่นักศึกษาส่งคืน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ส่วนที่เป็นข้อมูลการเลือก TQF ในแต่ละกิจกรรม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ และส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์นำไปใช้ประเมินและคัดเลือกนักศึกษาให้เหลือจำนวน 15 คน เพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกนักศึกษา คือ เลือกจากนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามในลักษณะที่แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมใหม่เพื่อนำไปใช้เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มดำเนินการที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี โดยใช้เครื่องมือวิจัยคือ แบบประเด็นสนทนากลุ่มเพื่อการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคุณภาพตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วและผลการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าตรงนัยความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จึงมีคุณภาพพร้อมใช้เป็นเครื่องมือวิจัย กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่เคยลงทะเบียนเรียนและเข้าการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะในชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคหลังพิมพ์ จำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเป็น 2 ขั้นตอนตามลำดับ คือ การสอบถามและรวบรวมข้อมูลในการเลือก TQF ของกิจกรรมต้นแบบแต่ละกิจกรรมของผู้เข้าสนทนากลุ่มที่เป็นความคิดเห็นอิสระจากการพิจารณาของแต่ละคนว่าเห็นด้วยหรือเห็นต่างจาก TQF ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในกิจกรรมต้นแบบ ข้อมูลที่ได้เป็นจำนวนคนที่เลือกในแต่ละข้อของ TQF และการนำเสนอข้อมูลจำนวนคนที่เลือกในแต่ละข้อของ TQF เข้าสู่การสนทนากลุ่มที่เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันอย่างอิสระเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ตาม TQF ในแต่ละกิจกรรม และความคิดเห็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาหัวข้อต่าง ๆ ในทุกกิจกรรม ซึ่งนำมาสู่ข้อสรุปสุดท้ายของ TQF ที่เป็นผลการเรียนรู้กับเนื้อหากิจกรรมที่สอดคล้องกัน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ตอนที่ 1 ส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตอนที่ 2 ส่วนที่เป็นข้อมูลการเลือก TQF พร้อมความคิดเห็นในแต่ละกิจกรรม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ กับส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์เพื่อสร้างกิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ กิจกรรมต้นแบบที่สร้างขึ้นได้มีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมเดิมที่ใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2555 ทั้งจำนวนและเนื้อหาของกิจกรรม โดยมีข้อแตกต่างที่สำคัญ คือ ครอบคลุมเนื้อหาในเอกสารการสอนมากขึ้น และในกิจกรรมต้นแบบทุกกิจกรรมได้มีการเพิ่มวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ตาม TQF ทั้ง 5 ด้านไว้ด้วย ทั้งนี้เนื้อหาของกิจกรรมต้นแบบกับผลการเรียนรู้ตาม TQF ได้สร้างให้สอดคล้องกัน โดยสรุปประเด็นการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต้นแบบ ได้ดังนี้

กิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง ปรับปรุงและพัฒนาจากกิจกรรมเดิม 5 กิจกรรม ได้เป็นกิจกรรมต้นแบบจำนวน 8 กิจกรรม มีชื่อกิจกรรม เวลาฝึก และคะแนน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การตกแต่งผิว (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 2 การอัดตัดตามแม่แบบ (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 3 การพับ (6 ชั่วโมง 30 คะแนน)

กิจกรรมที่ 4 การทำรูปทรงสิ่งพิมพ์ทั่วไป (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 6 การทำรูปทรงป้ายสินค้า (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 7 ประสิทธิภาพการจัดเรียงท่อหนังสือบนแท่นรองรับสินค้า (6 ชั่วโมง 30 คะแนน)

กิจกรรมที่ 8 บรรจุภัณฑ์กับการบรรจุกระดาษสิ่งแฉดล้อม (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

โดยกิจกรรมที่ 1 ถึง 5 ยังคงจากใช้ชื่อกิจกรรมเดิม แต่มีการปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมบางส่วน และได้พัฒนากิจกรรมที่ 6, 7 และ 8 เพิ่มขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาในเอกสารการสอนมากขึ้น คือ นำเนื้อหามาใช้ 12 หน่วย (กิจกรรมเดิมใช้ 8 หน่วย) เวลาที่ใช้ในการฝึกทั้งหมด 60 ชั่วโมง คะแนนรวม 300 คะแนน เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเดิมที่ใช้เวลาฝึกทั้งหมด 48 ชั่วโมง คะแนนรวม 50 คะแนน

กิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 8 กิจกรรมข้างต้น มีรูปแบบการจัดหัวข้อของแต่ละกิจกรรมเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เวลาทำกิจกรรม ขั้นตอนการทำกิจกรรม รายละเอียดเพิ่มเติม การประเมินผล ตัวอย่างแนวตอบกิจกรรม และแบบตอบกิจกรรม กิจกรรมต้นแบบมีจำนวนวัตถุประสงค์ 3-5 ข้อ ซึ่งมากกว่ากิจกรรมเดิมซึ่งมี 1-2 ข้อ โดยผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 มีมากที่สุด คือ มีครบทั้ง 8 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมเดิมไม่ได้กำหนด TQF ไว้ ขั้นตอนการทำกิจกรรมมีปรับปรุงจากกิจกรรมเดิม 5 กิจกรรม และพัฒนาใหม่ 3 กิจกรรมตามชื่อและเนื้อหาข้างต้น ทุกกิจกรรมได้ใช้แนวทางการชี้แจงในหัวข้อรายละเอียดเพิ่มเติมที่เหมือนกัน คือ การบอกชื่อหน่วยและตอนในเอกสารการสอนที่นักศึกษาควรศึกษาก่อนทำกิจกรรม เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเลือกอ่านเนื้อหาในหน่วยเอกสารการสอนได้ตรงกับกิจกรรมที่จะทำ ไม่ต้องเสียเวลาค้นหาเอง ส่วนกิจกรรมเดิม มีแนวทางการชี้แจงหลายแบบแตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม การประเมินผลในทุกกิจกรรมเป็นการระบุคะแนนพร้อมเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน แต่กิจกรรมเดิมระบุเฉพาะคะแนนของกิจกรรมและใช้หัวข้อเป็นคะแนนรวมของกิจกรรม ตัวอย่างแนวตอบกิจกรรมมีการจัดทำเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) แสดงตัวอย่างการทำกิจกรรมเช่นเดียวกับกิจกรรมเดิม 2) บอกแนวทางการตอบกิจกรรมที่ให้ศึกษาจากเอกสารการสอนโดยบอกเป็นเรื่องที่ ภาพที่ และตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง และ 3) ทั้งแบบ 1) และ 2) ซึ่งกิจกรรมเดิมมีเพียง 2 กิจกรรมที่มีตัวอย่างแนวตอบกิจกรรม สำหรับแบบตอบกิจกรรมใช้แนวทางเดียวกับกิจกรรมเดิม คือ การเว้นพื้นที่ให้ติดตัวอย่างชิ้นงานและตอบกิจกรรม

กิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ปรับปรุงและพัฒนาจากกิจกรรมเดิม 10 กิจกรรม ได้เป็น กิจกรรมต้นแบบจำนวน 11 กิจกรรม มีชื่อกิจกรรม เวลาฝึก และคะแนน ดังนี้

1. การชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับงานหลังพิมพ์ (งานเดี่ยว 3 ชั่วโมง 10 คะแนน)

2. การพับ (1.5 ชั่วโมง 10 คะแนน): พับด้วยมือ (งานเดี่ยว) พับด้วยเครื่อง (งานเดี่ยว) รายงานขั้นตอนการพับชิ้นงานที่กำหนดด้วยเครื่องพับ (งานกลุ่ม)

3. การตัด (งานกลุ่ม 1.5 ชั่วโมง 10 คะแนน)

4. การเย็บลวดและร้อยสันเกลียว (1.5 ชั่วโมง 25 คะแนน): แบบตอบกิจกรรมเย็บลวด (งานกลุ่ม)
  - ชิ้นงานเย็บมุงหลังคาแบบท้วงแขวน (งานเดี่ยว) ร้อยสันเกลียว (งานกลุ่ม)
5. การเย็บกึ่งและการเจาะรูร้อยเชือก (งานเดี่ยว 1.5 ชั่วโมง 10 คะแนน)
6. การบรรยายพิเศษ “งานหลังพิมพ์” (งานเดี่ยว 3 ชั่วโมง 10 คะแนน)
7. การทำเล่มแบบไสสันதாகาว (งานกลุ่ม 1.5 ชั่วโมง 10 คะแนน)
8. การตกแต่งผิว (การเดินรอยร้อนและการลามิเนต) (งานเดี่ยว 1.5 ชั่วโมง 5 คะแนน)
9. การอัดตัดตามแม่แบบ (งานกลุ่ม 1.5 ชั่วโมง 10 คะแนน)
10. การทำเล่มปกแข็ง (งานเดี่ยว 3 ชั่วโมง 20 คะแนน)
11. การทำต้นแบบกล่องกระดาษ (งานกลุ่ม 10.5 ชั่วโมง 40 คะแนน)

โดยกิจกรรมที่ 1, 5, 6, 7 ใช้ชื่อกิจกรรมเดิมแต่มีการปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมบางส่วน กิจกรรมที่ 2, 4 รวมบางกิจกรรมเป็นกิจกรรมเดียวและตั้งชื่อกิจกรรมใหม่ กิจกรรมที่ 3, 9 ตั้งชื่อกิจกรรมใหม่และปรับเนื้อหาบางส่วน กิจกรรมที่ 8, 10 พัฒนาขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาในเอกสารการสอนมากขึ้น คือ นำเนื้อหามาใช้ 14 หน่วย (กิจกรรมเดิมใช้ 12 หน่วย) เมื่อรวมกับกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะทั้งด้วยตนเองและภาคสนามแล้ว พบว่ามีการนำมาใช้ครบทั้ง 15 หน่วย กิจกรรมต้นแบบใช้เวลาฝึกทั้งหมด 30 ชั่วโมง คะแนนรวม 300 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนงานเดี่ยว 75 คะแนน งานกลุ่ม 225 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนคะแนนงานเดี่ยวต่องานกลุ่ม เท่ากับ 1:3 แตกต่างจากกิจกรรมเดิม 11 กิจกรรมที่ใช้เวลาฝึกทั้งหมด 30 ชั่วโมง คะแนนรวม 160 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนงานเดี่ยว 71 คะแนน งานกลุ่ม 89 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนคะแนนงานเดี่ยวต่องานกลุ่ม เท่ากับ 1:1.25

กิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม 10 กิจกรรม ข้างต้น มีรูปแบบการจัดหัวข้อของแต่ละกิจกรรมเป็น 8 หัวข้อ ได้แก่ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ เวลาทำกิจกรรม วัสดุและอุปกรณ์ ขั้นตอนการทำกิจกรรม งานที่ส่ง การประเมินผล และแบบตอบกิจกรรม มีจำนวนวัตถุประสงค์ 1-7 ข้อ โดยผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 มีมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมต้นแบบการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง สำหรับกิจกรรมเดิมไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ตาม TQF ไว้ ขั้นตอนการทำกิจกรรม ส่วนใหญ่ คือ 8 กิจกรรม ปรับปรุงจากกิจกรรมเดิมและบางกิจกรรมมีการรวมเข้าด้วยกัน การประเมินผลในทุกกิจกรรมเป็นการระบุคะแนนและเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน แต่กิจกรรมเดิมไม่มีหัวข้อการประเมินผล แบบตอบกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการกำหนดให้ทำรายงานตามกิจกรรมที่ทำเช่นเดียวกับกิจกรรมเดิม โดยแต่ละกิจกรรมเพิ่มอีก 3 หัวข้อ ได้แก่ ความสำคัญ ที่เป็นการแนะนำกิจกรรมว่าเมื่อฝึกแล้วนักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง เกิดประโยชน์อย่างไร วัสดุและอุปกรณ์ เป็นการระบุรายการวัสดุและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับขั้นตอนการทำกิจกรรม ลักษณะของงานที่ส่งสอดคล้อง ได้แก่ รายงาน ชิ้นงาน แบบตอบคำถาม แบบตอบผลการวิเคราะห์ชิ้นงาน เช่นเดียวกับกิจกรรมเดิม

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต้นแบบเป็นกิจกรรมใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและจากการสนทนากลุ่ม นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต้นแบบจนได้เป็นกิจกรรมใหม่ทั้งกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามที่มีเนื้อหากิจกรรมสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 24 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-39 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การพิมพ์ และปริญญาตรีหรือสูงกว่าที่ไม่เกี่ยวกับการพิมพ์ ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการพิมพ์ และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามต่อกิจกรรมต้นแบบการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามในชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป เห็นว่ากิจกรรมต้นแบบนี้ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในทุกกิจกรรม โดยมีความคิดเห็นที่นำไปใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีงานหลังพิมพ์แบบต่าง ๆ พร้อมวีดิทัศน์ ประโยชน์ของหัวข้อรายละเอียดเพิ่มเติม การให้คำสำคัญในการสืบค้น การหาตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีการทำงานหลังพิมพ์ที่ต่างจากเอกสารการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกันในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม การปรับกิจกรรมการทำรูปทรงป้ายสินค้าเป็นการให้สร้างสรรค์ป้ายสินค้า OTOP ให้เข้ากับตัวสินค้าและใช้ได้จริง ประสบการณ์ด้านการพิมพ์ของนักศึกษาและการจัดกลุ่ม การหาตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา การเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 2-2 และ TQF 5-1

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม มี 2 ส่วน ดังนี้

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-39 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่าที่ไม่เกี่ยวกับการพิมพ์ ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการพิมพ์ และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50-59 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ทุกคนมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ และมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร

(2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเด็นสนทนากลุ่มและความคิดเห็นในการสนทนากลุ่มนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก 2 กลุ่มมาใช้ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต้นแบบเป็นกิจกรรมใหม่ที่มีเนื้อหาและผลการเรียนรู้ตาม TQF สอดคล้องกัน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง ปรับปรุงและพัฒนาจากกิจกรรมเดิม 8 กิจกรรม ได้เป็นกิจกรรมใหม่มีจำนวน 7 กิจกรรม มีชื่อกิจกรรม เวลาฝึก และคะแนน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคงานหลังพิมพ์ (10 ชั่วโมง 50 คะแนน)

กิจกรรมที่ 2 การอัดตัดตามแม่แบบ (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 3 การทำงานหลังพิมพ์สำหรับสิ่งพิมพ์ทั่วไป (20 ชั่วโมง 100 คะแนน)

กิจกรรมที่ 4 การทำรูปทรงบรรจุภัณฑ์อ่อนตัว (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 5 การทำรูปทรงป้ายสินค้า (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 6 ประสิทธิภาพการจัดเรียงหน้าหนังสือบนแท่นรองรับสินค้า (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 7 บรรจุภัณฑ์กับการบรรจุภัณฑ์สิ่งแวดล้อม (8 ชั่วโมง 40 คะแนน)

โดยกิจกรรมที่ 2, 4, 5, 6, 7 ยังคงใช้ชื่อเหมือนกับกิจกรรมต้นแบบที่ 2, 5, 6, 7, 8 ตามลำดับ แต่มีการปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมบางส่วน และมีการย้ายกิจกรรมที่ 1 มาจากกิจกรรมที่ 1 ของกิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ส่วนกิจกรรมที่ 3 ปรับปรุงโดยการรวมกิจกรรมต้นแบบที่ 1, 3 และ 4 เข้าด้วยกัน รวมเวลาที่ใช้ในการฝึกทั้งหมด 70 ชั่วโมง คะแนนรวม 350 คะแนน เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมต้นแบบที่ใช้เวลาฝึกทั้งหมด 60 ชั่วโมง คะแนนรวม 300 คะแนน เนื่องจากการย้ายกิจกรรมที่ 1

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 7 กิจกรรมข้างต้น มีหลายส่วนที่ยังคงเหมือนกับกิจกรรมต้นแบบ ได้แก่ การนำหน่วยเอกสารการสอนมาใช้ 12 หน่วย รูปแบบการจัดหัวข้อของกิจกรรมเป็น 7 หัวข้อ การเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 มากที่สุด รายละเอียดเพิ่มเติมที่บอกชื่อหน่วยและตอนในเอกสารการสอนที่ควรศึกษาก่อนทำกิจกรรม การประเมินผลที่ทุกกิจกรรมเป็นการระบุคะแนนและเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน ตัวอย่างแนวตอบกิจกรรมที่มี 3 รูปแบบ สำหรับส่วนที่ต่างจากกิจกรรมต้นแบบ ได้แก่ จำนวนวัตถุประสงค์ 2-7 ข้อ ที่ส่วนใหญ่มี 2 ข้อ (กิจกรรมต้นแบบมี 3-5 ข้อ ส่วนใหญ่มี 3 ข้อ) กิจกรรมใหม่ส่วนใหญ่ คือ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7 มีขั้นตอนการทำกิจกรรมและแบบตอบกิจกรรมที่ปรับปรุงจากกิจกรรมต้นแบบ

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ปรับปรุงและพัฒนาจากกิจกรรมต้นแบบ 10 กิจกรรม เป็นกิจกรรมใหม่จำนวน 8 กิจกรรม มีชื่อกิจกรรม เวลาฝึก และคะแนน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การทำเล่มหนังสือปกอ่อน 6 ชั่วโมง 60 คะแนน แบ่งเป็น

1.1 การศึกษาดูงานและการสาธิต (งานเดี่ยว 2 ชั่วโมง 20 คะแนน)

1.2 การฝึกทำเล่มหนังสือปกอ่อน (งานกลุ่ม 4 ชั่วโมง 40 คะแนน)

กิจกรรมที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพชิ้นงานทำเล่มปกอ่อน (งานกลุ่ม 1 ชั่วโมง 10 คะแนน)

กิจกรรมที่ 3 การอัดตัดตามแม่แบบ (งานกลุ่ม 1.5 ชั่วโมง 15 คะแนน)

กิจกรรมที่ 4 การตกแต่งผิว (งานเดี่ยว 1.5 ชั่วโมง 15 คะแนน)

กิจกรรมที่ 5 การทำเล่มปกแข็ง (งานกลุ่ม 7 ชั่วโมง 70 คะแนน)

กิจกรรมที่ 6 การระบุประเภทงานหลังพิมพ์จากตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่กำหนด (งานเดี่ยว 2 ชั่วโมง 20 คะแนน)

กิจกรรมที่ 7 การบรรยาย “นวัตกรรมงานหลังพิมพ์” (งานเดี่ยว 2 ชั่วโมง 20 คะแนน)

กิจกรรมที่ 8 การทำต้นแบบสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการขายด้วยนวัตกรรมงานหลังพิมพ์

(งานกลุ่ม 9 ชั่วโมง 90 คะแนน)

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม 8 กิจกรรมข้างต้น มีจำนวนกิจกรรมลดลง เนื่องจากมีการย้ายกิจกรรมต้นแบบ กิจกรรมที่ 1 การชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับงานหลังพิมพ์ ไปเป็นกิจกรรมที่ 1 ของกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง และมีการรวมกิจกรรมต้นแบบ กิจกรรมที่ 2 การศึกษาดูงานและชมการสาธิตการทำเล่มหนังสือปกอ่อนเข้ากับกิจกรรมที่ 4 การทำเล่มหนังสือปกอ่อนเป็นกิจกรรมใหม่ กิจกรรมที่ 1 การทำเล่มหนังสือปกอ่อน ทั้งนี้กิจกรรมใหม่ใช้เวลาฝึกรวม 30 ชั่วโมง คะแนนรวม 300 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนงานเดี่ยว 75 คะแนน งานกลุ่ม 225 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนคะแนนงานเดี่ยวต่องานกลุ่ม เท่ากับ 1:3 เช่นเดียวกับกิจกรรมต้นแบบ

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามดังกล่าว มีหลายส่วนที่ยังคงเหมือนกับกิจกรรมต้นแบบ ได้แก่ การนำหน่วยเอกสารการสอนมาใช้ 14 หน่วยซึ่งเมื่อรวมกับกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองแล้ว มีการนำมาใช้ครบทั้ง 15 หน่วย รูปแบบการจัดหัวข้อของกิจกรรมเป็น 8 หัวข้อ การเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง แสดงว่านักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมใหม่ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติ และมีทักษะที่จำเป็นตามวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนดได้มากที่สุด การประเมินผลที่ทุกกิจกรรมเป็นการระบุคะแนนและเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน วัตถุประสงค์ที่ส่วนใหญ่ยังเป็นการระบุรายการวัตถุประสงค์และอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับขั้นตอนการทำกิจกรรม และความสำคัญที่ส่วนใหญ่ยังเป็นการแนะนำกิจกรรมว่าเมื่อฝึกแล้วนักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง เกิด

ประโยชน์อย่างไร สำหรับหัวข้อที่มีบางส่วนเหมือนกิจกรรมต้นแบบและบางส่วนต่างจากกิจกรรมต้นแบบ ได้แก่ ขั้นตอนการทำกิจกรรม แบบตอบกิจกรรม และงานที่ส่ง มี 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1, 2, 3, 5, 8 ที่ยังคงเหมือนกิจกรรมต้นแบบ แต่ 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 4, 6, 7 ได้ปรับปรุงจากกิจกรรมต้นแบบ

1.3.3 ภาพรวมของการเกิดผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) จากกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม สรุปได้ดังนี้

กิจกรรมใหม่ส่วนใหญ่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ตรงตามที่กำหนดในกิจกรรมต้นแบบ บางกิจกรรมมีการเพิ่มหรือตัด TQF บางข้อจากกิจกรรมต้นแบบ นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาเป็นกิจกรรมใหม่ที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติสรุปได้เป็นรายกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การชมวิดีโอที่เกี่ยวกับงานหลังพิมพ์ TQF 2-2

กิจกรรมที่ 2 การอัดตัดตามแม่แบบ TQF 3-3, 5-1

กิจกรรมที่ 3 การทำงานหลังพิมพ์สำหรับสิ่งพิมพ์ทั่วไป TQF 2-2, 3-1, 3-3

กิจกรรมที่ 4 การทำรูปทรงบรรจุภัณฑ์อ่อนตัว TQF 3-1, 3-2, 3-3

กิจกรรมที่ 5 การทำรูปทรงป้ายสินค้า TQF 3-1, 3-2, 3-3, 3-4

กิจกรรมที่ 6 ประสิทธิภาพการจัดเรียงท่อหนังสือบนแท่นรองรับสินค้า TQF 1-4, 2-6, 3-2, 3-3, 5-1, 5-3

กิจกรรมที่ 7 บรรจุภัณฑ์กับการบรรจุกระดาษสิ่งแวดล้อม TQF 1-4, 2-6, 3-1, 3-2, 3-3, 3-4

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การทำเล่มหนังสือปกอ่อน TQF 2-2, 3-2, 3-3, 4-1, 4-2, 4-3, 5-1, 5-2, 5-3

กิจกรรมที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพชิ้นงานทำเล่มปกอ่อน TQF 2-2, 3-2, 3-3, 4-1, 4-2, 4-3

กิจกรรมที่ 3 การอัดตัดตามแม่แบบ TQF 2-2, 3-2, 3-3, 4-1, 4-2, 4-3, 5-1

กิจกรรมที่ 4 การตกแต่งผิว TQF 2-2, 3-2, 3-3

กิจกรรมที่ 5 การทำเล่มปกแข็ง TQF 2-2, 3-2, 3-3, 4-1, 4-2, 4-3, 5-1, 5-2, 5-3

กิจกรรมที่ 6 การระบุประเภทงานหลังพิมพ์ TQF 2-2, 3-2, 3-3

กิจกรรมที่ 7 การบรรยาย “นวัตกรรมงานหลังพิมพ์” TQF 1-1, 1-4, 2-2, 2-4, 2-6, 3-3, 3-4, 4-2, 4-4

กิจกรรมที่ 8 การทำต้นแบบสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขายด้วยนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ TQF 2-2, 3-3, 3-4, 4-1, 4-2, 4-3, 4-4, 5-2, 5-3

ในภาพรวมของกิจกรรมใหม่ทั้งหมด 15 กิจกรรม จะเห็นได้ว่ากิจกรรมใหม่ที่สร้างขึ้นทำให้นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ครบทั้ง 5 ด้านตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านทักษะทางปัญญา (TQF 3) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (TQF 4) ด้านความรู้ (TQF 2) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (TQF 5) และด้านคุณธรรม จริยธรรม (TQF 1) จึงสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตทุกคนต้องอย่างน้อย 5 ด้าน ทั้งนี้การทำให้เกิดทักษะทางปัญญาเป็นหลัก โดยกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 มากที่สุด คือ 6 กิจกรรม ส่วนกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 2-2, TQF 3-3 มากที่สุด คือ ครบทั้ง 8 กิจกรรม ซึ่งผลการเรียนรู้ที่เกิดมากที่สุด

สอดคล้องกันทั้งกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนาม คือ TQF 3-3 สามารถประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติ มีทักษะที่จำเป็นตามวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชาเทคนิคหลังพิมพ์ พบว่าผลการเรียนรู้จากกิจกรรมใหม่เพิ่มขึ้นใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพิ่ม TQF 1-1, 1-4 ด้านความรู้ เพิ่ม TQF 2-1, 2-2, 2-4, 2-6 และด้านทักษะทางปัญญา เพิ่ม TQF 3-1 ในด้านรูปแบบการเลือก TQF เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะ TQF ที่มีในกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ พบว่า TQF 3-2 เป็น TQF ส่วนใหญ่ที่นักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเลือกที่ค่าร้อยละของจำนวนคนที่เลือกน้อยกว่าร้อยละ 90.00 สอดคล้องกันทั้งกิจกรรมการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนาม แสดงว่าทั้งนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-2 วิเคราะห์ ประเมิน เสนอแนะแนวทางและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมนั้น การเกิดผลการเรียนรู้ยังต้องมีการชี้แนะ เช่น จากวิทยากรและเพื่อนนักศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านงานหลังพิมพ์ในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม

2. อภิปรายผล

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 7 กิจกรรม และภาคสนาม 8 กิจกรรมที่ปรับปรุงและพัฒนาขึ้น มีรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ที่แตกต่างจากกิจกรรมต้นแบบตามผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มซึ่งอภิปรายผลกับเอกสารอ้างอิง ได้ดังนี้

2.1 รูปแบบการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ กิจกรรมใหม่การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนาม สอดคล้องกับรูปแบบการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ประกอบด้วยฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองที่มีการส่งคู่มือฝึกฯ ไปให้นักศึกษาฝึกที่บ้าน และการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามที่เป็น การฝึกแบบเผชิญหน้า ณ สถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งสำหรับชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ คือ ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์และโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการจัดฝึกปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกลที่สมเกียรติ จันทร์ไพแสง และคณะ (2541) เสนอไว้ในผลการวิเคราะห์รูปแบบการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้านเกษตรศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งสรุปว่ารูปแบบที่เหมาะสม คือ การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน แล้วนำเสนอรายงานที่ศูนย์บริการการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งเป็นแนวทางที่ใกล้เคียงกับการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ของกิจกรรมใหม่ที่ใช้รูปแบบการส่งคู่มือการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองพร้อมสื่อไปให้นักศึกษาฝึกที่บ้านและนักศึกษาเลือกใช้แหล่งความรู้อื่นด้วยตนเอง

2.2 ชื่อ เนื้อหา และจำนวนกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนามมีชื่อและเนื้อหากิจกรรมที่ครอบคลุมงานหลังพิมพ์ทุกประเภทโดยนำเนื้อหาในเอกสารการสอนมาใช้ครบทั้ง 15 หน่วย ชื่อกิจกรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ การตกแต่งผิวสิ่งพิมพ์ อาทิ การเคลือบวาร์นิช การลามิเนต การตัด การพับ การปรุ การทำเล่มปกอ่อน การทำเล่มปกแข็ง การเดินรอยร่อน การคูนนูนหรือปั้มนูน และการอัดตัดตามแม่แบบ สอดคล้องกับรายชื่อกิจกรรมฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ของรายวิชาที่สอนทางด้านงานหลังพิมพ์จำนวน 3 รายวิชาของสถาบันการศึกษาอื่น ได้แก่ รายวิชา 08-211-309 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ ของสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รายวิชา PTT2201 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ของสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และรายวิชา 2-325-301 การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ ของสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชชมงคลกรุงเทพ ยกเว้นการฝึกการทำสิ่งพิมพ์สามมิติ (งานฟอโต้พ) ซึ่งมีเฉพาะในรายวิชา 08-211-309 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ ส่วนการฝึกเรื่องนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ในกิจกรรมใหม่การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุด 97406 เทคนิคหลังพิมพ์นั้นสอดคล้องเฉพาะรายวิชา PTT2201 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ และเรื่องการตรวจสอบคุณภาพและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในงานหลังพิมพ์สอดคล้องเฉพาะรายวิชา 2-325-301 การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ แต่ในด้านรูปแบบการฝึกปฏิบัติ กิจกรรมฝึก ๆ ของทั้งสามรายวิชาเป็นรูปแบบเดียวกัน คือ จัดฝึกเป็นงาน ๆ ไปเช่นเดียวกับกิจกรรมเดิมของชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ แต่ในกิจกรรมใหม่ ได้ปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นการฝึกรูปแบบบูรณาการงานหลังพิมพ์หลาย ๆ กิจกรรมเข้าด้วยกันมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบชื่อและเนื้อหากิจกรรมของกิจกรรมใหม่ ชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ กับมาตรฐานอาชีพสาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานหลังพิมพ์ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรมมหาชน) พบว่ามีหลายกิจกรรมที่สอดคล้องกับหน่วยสมรรถนะต่าง ๆ ของมาตรฐานอาชีพสาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการพิมพ์ที่จัดทำขึ้นใน พ.ศ. 2557 ในสาขาอาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซตจำนวน 3 สาขาอาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหลังพิมพ์ ได้แก่ สาขาอาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต-งานพับ สาขาอาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต-งานไสเส้นทากาว และสาขาอาชีพช่างทำสำเร็จงานออฟเซต-งานทำเล่มหนังสือปกอ่อน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมใหม่ที่ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นนี้มีหลายกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการของวิชาชีพอุตสาหกรรมการพิมพ์

สุณี ภูสีม่วง และ วรัญญา ปุณณวัฒน์ (2548, 2549) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในรุ่นปีการศึกษา 2546 และ 2547 ที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาและจำนวนกิจกรรมเกี่ยวกับความต้องการวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดฝึกปฏิบัติ การจัดให้มีกิจกรรมการดูงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ การประเมินผลที่ควรให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ซึ่งในกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ ได้ปรับปรุงและพัฒนาโดยคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว อาทิ การรวมบางกิจกรรมที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกันเพื่อลดจำนวนกิจกรรมลงและปรับเวลาฝึกให้เหมาะสม การเชิญวิทยากรบรรยายที่เป็นผู้ประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนวัตกรรมงานหลังพิมพ์รวมทั้งวิทยากรฝึกปฏิบัติและวิทยากรสาธิตที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะงานและเฉพาะเครื่องการใช้วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัยในการฝึก การนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานและชมการสาธิตการทำงานหลังพิมพ์ในโรงพิมพ์ ยกเว้นการประเมินผลที่ยังคงให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติเท่ากับภาคทฤษฎีที่สัดส่วนคะแนน 50 : 50

2.3 เวลาในการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ เวลาที่ใช้ในการฝึกตามกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 70 ชั่วโมงและการฝึกปฏิบัติภาคสนาม 45 ชั่วโมง (ฝึกตามกำหนดการ 30 ชั่วโมง และเพื่ออีก 15 ชั่วโมงสำหรับการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำต่อเนื่องหลังจากงานที่ต้องทำตามกำหนดการฝึก) รวมทั้งหมดเป็น 115 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ซึ่งมากกว่า 90 ชั่วโมงในกิจกรรมต้นแบบ (ฝึกด้วยตนเอง 60 ชั่วโมง ฝึกภาคสนาม 30 ชั่วโมง) และ 78 ชั่วโมงในกิจกรรมเดิม (ฝึกด้วยตนเอง 48 ชั่วโมง ฝึกภาคสนาม 30 ชั่วโมง) ตามลำดับ สำหรับจำนวนชั่วโมงฝึกกิจกรรมใหม่ 115 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษานี้ใกล้เคียงกับจำนวน 105 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาตามแนวทางการกำหนดสัดส่วนชั่วโมงที่นักศึกษาใช้เวลาศึกษาชุดวิชาต่อสัปดาห์ในชุดวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะตามเอกสารหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต ขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการผลิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กำหนดให้จัดการฝึกปฏิบัติ

เสริมทักษะเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาเสริมที่เป็นการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ใช้เวลาประมาณ 60 ชั่วโมง และการทำงานกิจกรรมภาคปฏิบัติ หมายถึง การทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ การศึกษา การสังเกต และการทำงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เวลาประมาณ 45 ชั่วโมง แต่เมื่อเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการฝึกกิจกรรมใหม่ 115 ชั่วโมงนี้ กับสถาบันการศึกษาอื่น พบว่ามากกว่าจำนวนชั่วโมงฝึกปฏิบัติ 90 ชั่วโมงที่กำหนดไว้ในรายวิชา 08-211-309 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี 60 ชั่วโมงในรายวิชา 2-325-301 การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชา เทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และ 30 ชั่วโมงในรายวิชา PTT2201 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามลำดับ

2.4 คะแนนกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ คะแนนของกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ ประกอบด้วยคะแนนของกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 350 คะแนน และ กิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม 300 คะแนนซึ่งแบ่งเป็นคะแนนกิจกรรมที่เป็นงานเดี่ยว 75 คะแนนและ งานกลุ่ม 225 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนงานเดี่ยว : งานกลุ่ม เท่ากับ 1 ต่อ 3 ซึ่งช่วยให้สะดวกในการคำนวณและ สอดคล้องกับการกำหนดคะแนนสำหรับกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะต่อภาคการศึกษาที่คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้กำหนดให้สัดส่วนคะแนนภาคทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาในเอกสารการสอนและประเมินด้วยการสอบไล่เป็น 50 % (50 คะแนน) และคะแนนภาคปฏิบัติที่ได้จากการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะเป็น 50 % (50 คะแนน) ซึ่งแบ่งเป็นคะแนนจากการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง 10 % (10 คะแนน) และฝึกเสริมทักษะภาคสนาม 40 % (40 คะแนน) ดังนั้น ในกิจกรรมใหม่ที่กำหนดคะแนนงาน เดี่ยว 75 คะแนน งานกลุ่ม 225 คะแนน รวมเป็น 300 คะแนนนั้น เมื่อปรับเป็นคะแนนเต็มจริง 40 คะแนน จะได้ เป็นงานเดี่ยว 10 คะแนน งานกลุ่ม 30 คะแนน สัดส่วนคะแนนงานเดี่ยว : คะแนนงานกลุ่มเป็น 1:3 ซึ่งเมื่อเทียบกับ กิจกรรมเดิมที่กำหนดคะแนนงานเดี่ยวเป็น 71 คะแนน งานกลุ่ม 89 คะแนน สัดส่วนคะแนนงานเดี่ยว : คะแนนงาน กลุ่ม เท่ากับ 1 ต่อ 1.25 แล้ว ทำให้คำนวณง่ายขึ้น

การให้ความสำคัญกับฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงกับเครื่องมือเครื่องจักรในงาน หลังพิมพ์และรับภาระชี้แนะจากวิทยากรที่ศูนย์ฝึก ๆ มากกว่าการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองด้วยคู่มือฝึกปฏิบัติ ที่กำหนดคะแนนเป็น 40 คะแนน และ 10 คะแนน ตามลำดับนั้น สอดคล้องกับที่ Bhukuvhani, C., Mupa, M., Mhishi, M. & Dziva, D. (2012) พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่นิยมการสอนแบบฝึกปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมา คือ การให้ผู้เรียนฝึกจากชุดฝึกด้วยตนเองที่บ้านหรือการให้ทำโครงการฝึกด้วยตนเอง รวมทั้งสอดคล้องกับ Chan, K.Y. Jason & Shin, N. (2006) และ Eunice, O.T. & M. Aarin, A. (2012) ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ที่ เรียนวิทยาศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกลเห็นว่าการเรียนวิทยาศาสตร์ผ่านระบบการศึกษาทางไกลทำให้เกิดการ เรียนรู้ได้ยากหากไม่มีการสอนแบบเผชิญหน้า จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองซึ่งช่วยให้เรียนเข้าใจขึ้น มี โอกาสพบผู้สอนเพื่อให้อธิบายสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และเทคโนโลยีเสมือนจริงยังไม่สามารถใช้แทนการฝึกปฏิบัติจริงได้

2.5 การเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาและ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและ ภาคสนาม ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมต้นแบบ โดยผลการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ ตาม TQF ที่มีมากที่สุดในกิจกรรมต้นแบบ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนาม คือ TQF 3-3

ประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติและมีทักษะที่จำเป็นตามวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนดได้ ในภาพรวม ทำให้เกิดทักษะทางปัญญาเป็นหลัก นอกจากนี้การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามส่วนใหญ่ยังทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 2-2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ และ TQF 4-2 มีความคิดริเริ่มในการนำเสนอประเด็น วิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของบัณฑิตต่อการปรับปรุงกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะของวิชาเอกเทคโนโลยีการพิมพ์จากผลงานการวิจัยติดตามบัณฑิตจำนวน 6 รุ่น ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยสุณี ภู่อิ่มวง และ วรรษญา ปุณณวัฒน์ (2548, 2549, 2550, 2551, 2552) และ ศุภณี เรียบเลิศศิริ (2554 ที่เห็นสอดคล้องกันว่าการเข้ารับการฝึกปฏิบัติได้รับประโยชน์ในระดับมากในด้านการช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาชุดวิชาที่จัดฝึกปฏิบัติ ได้รับทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานการจัดการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนนักศึกษาและอาจารย์

เมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ตาม TQF ทั้ง 5 ด้านของกิจกรรมใหม่กับที่กำหนดไว้เดิมในแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชาเทคนิคหลังพิมพ์ของเอกสารหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตแขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 และจากรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ พบว่าส่วนใหญ่สอดคล้องกันทั้ง 5 ด้าน แต่มีการเพิ่ม TQF ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพิ่ม TQF 1-1 และ TQF 1-4 เป็นเพราะมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพการพิมพ์และบรรจุกฎหมายรวมทั้งการสร้างตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีการผลิตต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในหลายกิจกรรม ได้แก่ บรรจุกฎหมายกับการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม การบรรยายเรื่อง “นวัตกรรมงานหลังพิมพ์” และการสร้างต้นแบบสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการขายด้วยนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ ด้านความรู้ มีการเพิ่ม TQF 2-1, TQF 2-2, TQF 2-4, TQF 2-6 เพราะเห็นว่านักศึกษาสามารถได้รับความรู้จากการฝึกปฏิบัติ เช่นเดียวกับการศึกษาจากเอกสารการสอน ด้านทักษะทางปัญญา มีการเพิ่ม TQF 3-1 เพราะในการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง นักศึกษาต้องสืบค้นตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีการทำงานหลังพิมพ์ในท้องตลาดมาวิเคราะห์ในหลายกิจกรรม ได้แก่ การทำงานหลังพิมพ์สำหรับสิ่งพิมพ์ทั่วไป การทำรูปทรงบรรจุภัณฑ์อ่อนตัว การทำรูปทรงป้ายสินค้า และบรรจุกฎหมายกับการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม

เมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมฝึกปฏิบัติใน 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา 08-211-309 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ ของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รายวิชา PTT2201 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และรายวิชา 2-325-301 การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่าผลการเรียนรู้ตาม TQF ทั้ง 5 ด้าน สอดคล้องกับทั้ง 3 รายวิชาดังกล่าว แต่มี 2 รายวิชา ที่มีการเพิ่มการวัดผลการเรียนรู้ด้านที่ 6 คือ ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ รายวิชา 08-211-309 เทคโนโลยีหลังพิมพ์ (Print Finishing) โดยกำหนดให้มีการปฏิบัติการทดลอง ฝึกให้นักศึกษามีทักษะในการปฏิบัติงานกลุ่ม สามารถใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และรายวิชา 2-325-301 การทำสิ่งพิมพ์สำเร็จ ที่ฝึกให้นักศึกษามีทักษะในการปฏิบัติงานผลิตสิ่งพิมพ์อย่างถูกต้อง มีทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในกระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยจัดกิจกรรมการสาธิต การให้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นการแก้ปัญหาและควบคุมคุณภาพการผลิตสิ่งพิมพ์ ซึ่งแม้ว่าในกิจกรรมใหม่ชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ จะ

ระบุการวัดผลการเรียนรู้ตาม TQF ไว้เพียง 5 ด้าน ที่ตรงตามเกณฑ์ที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดไว้ คือ นักศึกษาต้องเกิดผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างน้อย 5 ด้าน และตามประกาศฯ ดังกล่าวยังกำหนดเพิ่มเติมว่า สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ซึ่งตามรายละเอียดในกิจกรรมใหม่ได้ออกแบบให้มีการจัดการเรียน การสอน และการฝึกที่เน้นด้านทักษะพิสัยอยู่แล้ว ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ วิชาญ ทรัพย์สมบัติ (2556) อธิบายความหมายของทักษะพิสัยว่า หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการปฏิบัติหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ใน 5 รูปแบบต่อไปนี้ 1) แบบบูรณาการ ที่จัดประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ ลงมือปฏิบัติจริง 2) การปฏิบัติจริง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานจริง กำหนดภาระงานให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างของแต่ละงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการต่าง ๆ และเกิดทักษะในการทำงาน ได้ชิ้นงาน/ภาระงานเชิงประจักษ์ 3) การสร้างความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเอง จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สร้างความคิดใหม่ให้กับผู้เรียนด้วย จัดให้มีการอภิปรายร่วมกัน และสาธิตให้เห็นจนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความสามารถขึ้นมาด้วยตนเอง 4) การใช้กระบวนการแก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ในที่สุด และ 5) การเน้นกระบวนการคิด ผู้สอนต้องจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดตามความเหมาะสมบนพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน เป็นต้น

2.6 รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองและภาคสนามสอดคล้องกับรูปแบบการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่กำหนดให้มีรูปแบบการฝึกและการใช้สื่อที่หลากหลายโดยคำนึงถึงผู้เรียน ได้แก่ การฟังการบรรยาย การชมรายการวีดิทัศน์ การใช้กรณีศึกษาจากชุดตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีงานหลังพิมพ์หลากหลาย ตัวอย่างชิ้นงานที่มีปัญหา ชิ้นงานนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ และจากการทำโครงการคิดสร้างสรรค์ต้นแบบสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการขาย การสืบค้นตัวอย่างตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีงานหลังพิมพ์ในท้องตลาดเพื่อนำมาวิเคราะห์ การศึกษาดูงานและเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ของนักศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การสาธิตและการฝึกใช้เครื่องมือเครื่องจักรทำงานหลังพิมพ์ จึงเป็นการเรียนรู้แบบใช้แหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ในทุกเวลาและทุกสถานการณ์ ทุกกิจกรรมทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม มีการบูรณาการและประยุกต์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สู่การปฏิบัติ ทำให้นักศึกษามีทักษะด้านงานหลังพิมพ์ที่จำเป็นตามวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนด เป็นการเรียนแบบหุปัญญาตามที่พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2551) อ้างถึง เพราะมีการใช้กิจกรรม วิธีการสอน และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนามส่วนใหญ่ เป็นการเรียนแบบกลุ่มและแบบร่วมมือที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ทุกคนมีการลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน มีการระดมสมอง ประชุมกลุ่มย่อย อภิปราย ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มผ่านการทำงานเป็นทีม การฝึกทำงานเป็นกลุ่มนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำ-ผู้ตาม และทักษะการวิเคราะห์ การช่วยกันเขียนรายงานและการนำเสนอผลงาน ช่วยเสริมสร้าง

ทักษะการสื่อสารด้วยการเขียนและการพูดร่วมกับทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เสริมทักษะภาคสนามบางกิจกรรมที่เป็นงานเดี่ยวและกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง เน้นที่ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายทั้งจากการสืบค้นสิ่งพิมพ์ในท้องตลาด การศึกษาดูงานและชมการสาธิตจากการทำงานจริง ในโรงพิมพ์ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ชิ้นงานเป็นกรณีศึกษา อาทิ ชิ้นงานตกแต่งผิวแบบต่าง ๆ ชิ้นงาน นวัตกรรมงานหลังพิมพ์ จากรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนข้างต้นจึงส่งเสริมกระบวนการคิดที่เป็นกระบวนการทางปัญญาให้แก่ นักศึกษาและกระบวนการทางสังคมจากการทำงานกลุ่มที่ช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านบุคลิกภาพ ศักยภาพ พฤติกรรม และค่านิยม ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่ใช้ทักษะด้านการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ในชั้นเรียนตามที่พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2551) และเทคนิควิธีการฝึกอบรมที่สมคิด บางโม (2544) กล่าวถึง และยังสอดคล้องกับรูปแบบการสอน 3 กลุ่มหลักที่สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (2552) จำแนกไว้ และที่ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ (2550) ได้ยกตัวอย่างไว้ ได้แก่ กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญา กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมหรือกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันและทำงานร่วมกันได้ และกลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ ศักยภาพ พฤติกรรม และค่านิยม

2.6 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ กิจกรรมใหม่มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต่อไปนี้เป็นหลัก ได้แก่

- *การเรียนรู้จากกรณีปัญหาหรือแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก* กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม มีหลายกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้จากกรณีปัญหาหรือแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เพราะเป็นการวิเคราะห์คุณภาพและปัญหาด้านงานหลังพิมพ์ ซึ่งทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-2 และ TQF 4-2 โดยวิทยากรนำตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีปัญหามาให้ผู้เรียนศึกษาก่อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดหลากหลายเพื่อหาเหตุผลและแนวทางแก้ไขปัญหา จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยวิทยากรในฐานะผู้สอนทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสอนที่เสนอโดยอุษณีย์ เทพวรชัย (2543) หลักสำคัญในการเรียนรู้และบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนตามที่ศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุและยุพาวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2554) ประยงค์ เนาวบุตร (2556) สุจินต์ วิศวีรานนท์ และคณะ (2553) และสิริวรรณ ศรีพหล (2550) รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ในประเด็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

- *การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เกิดจากการลงมือทำกิจกรรมด้วยตัวเอง* กิจกรรมใหม่เกือบทุกกิจกรรมได้ระบุวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ตาม TQF 3-3 การประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติและมีทักษะที่จำเป็นตามวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้เพราะได้เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เกิดจากการลงมือทำด้วยตัวเอง ฝึกให้ คิดเป็น ทำเป็น ทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนและวิธีการเรียนแบบประสบการณ์จากการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามที่ประยงค์ เนาวบุตร (2556) และคັນสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2555) ได้กล่าวไว้ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้

- การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพการจัดการเรียน การสอน และการฝึกเช่นนี้ส่งเสริมให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF ทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะ TQF ด้านที่ 4 และด้านที่ 5 ที่เพิ่มขึ้นจากการทำงานกลุ่มในกิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะภาคสนาม ที่เห็นได้ชัดในด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ การเสนอให้จัดกลุ่มนักศึกษาที่มีและไม่มีประสบการณ์ทางการพิมพ์อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ในด้านการมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เช่น การตัดขั้นตอนการสืบค้นหาสิ่งพิมพ์ที่มีปัญหาออกจากกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเองเพราะมีการคำนึงถึงความยากในการหาตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีปัญหามาทำกิจกรรมฝึกด้วยตนเองสำหรับผู้ที่ไม่ได้ทำงานโรงพิมพ์ รวมทั้งการส่งสื่อประกอบการฝึกด้วยตนเอง ได้แก่ วีดิทัศน์และชุดตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่มีงานหลังพิมพ์หลากหลายไปให้ที่บ้านพร้อมกับเอกสารการสอน การทำงานกลุ่มที่ให้นักศึกษาวางแผนและเลือกทำเล่มหนังสือตามรูปแบบที่ต้องการ การทำโครงการคิดสร้างสรรค์ออกแบบบรรจุภัณฑ์และต้นแบบสิ่งพิมพ์ตามความต้องการของนักศึกษา และในด้านการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การแนะนำเทคโนโลยีงานหลังพิมพ์ที่ทันสมัย การเตรียมเครื่องมือ เครื่องจักร และสถานที่ฝึกที่กระตุ้นความสนใจและตรงตามความต้องการของนักศึกษา การจัดกลุ่มแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์ ความร่วมมือด้วยการจัดนักศึกษาที่มีและไม่มีประสบการณ์ด้านการพิมพ์มาทำงานในกลุ่มเดียวกันเพื่อสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน การจัดให้มีการศึกษาดูงาน ชมการสาธิต และพูดคุยซักถามช่างทำงานหลังพิมพ์ในโรงพิมพ์ ซึ่งทำให้นักศึกษาสัมผัสกับสภาพที่แท้จริงของกิจกรรมที่กำลังศึกษา การสร้างกรณีศึกษาจากตัวอย่างสิ่งพิมพ์และนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ การสร้างสถานการณ์จำลองที่เป็นโจทย์ในการปรับปรุงป้ายสินค้าให้เหมาะกับสินค้าและการออกแบบสร้างสรรค์ตัวอย่างสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการขายด้วยการทำงานหลังพิมพ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมที่นักศึกษาสามารถฝึกด้วยตนเองได้ที่บ้านหรือที่อื่น ๆ ในเวลาของตนเองมีความพร้อมและสะดวก

กิจกรรมใหม่ที่จัดการฝึกดังกล่าวข้างต้นนั้นล้วนสอดคล้องกับหลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและการมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การจูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้วิธีการในทางบวกตามที่ประยงค์ เนาบุตร (2556) กล่าวถึง รวมทั้งสอดคล้องกับสุจินต์ วิศวธีรานนท์ และคณะ (2553) และสิริวรรณ ศรีพหล (2550) ที่กล่าวถึงการใช้เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นและมุ่งพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน ให้ความสำคัญในความเป็นเอกัตบุคคลของผู้เรียนและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และคันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2555) ที่ยกตัวอย่างการให้ผู้เรียนทำโครงการตามเรื่องที่ตนเองสนใจศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้การจัดกิจกรรมฝึกตามตัวอย่างข้างต้นให้กับนักศึกษาโดยมีวิทยากรผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษานั้นสอดคล้องกับเรื่องบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่กล่าวถึงโดยสุจินต์ วิศวธีรานนท์ และคณะ (2553) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวาร์ ยินดีสุข (2551) และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน 3 มาตรา ได้แก่ มาตรา 15 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ มาตรา 22 ที่กล่าวถึงหลักการจัด

การศึกษาว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ที่กำหนดว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมใหม่หลายกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ตามความสามารถของตนเองและกลุ่ม มีการประยุกต์ความรู้จากภาคทฤษฎีและจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการคิดสร้างสรรค์เช่นเดียวกันจากการสร้างโจทย์ที่เป็นกรณีศึกษาต่าง ๆ อาทิ การฝึกวิเคราะห์กับตัวอย่างชิ้นงานหลังพิมพ์ การปรับปรุงป้ายสินค้าให้เหมาะกับตัวสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่รักษ์สิ่งแวดล้อม และการคิดสร้างสรรค์เพื่อทำต้นแบบสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการขายด้วยนวัตกรรมงานหลังพิมพ์ การฝึกปฏิบัติทำเล่มปกอ่อนที่ให้นักศึกษาเข้าไปดูงานและชมการสาธิตการทำเล่มปกอ่อนในโรงพิมพ์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูล แล้วยนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม แล้วร่วมกันวางแผนเลือกรูปแบบการทำเล่มและลงมือฝึกทำเล่มจริง เกิดการพัฒนาทักษะงานหลังพิมพ์ควบคู่ไปกับทักษะทางสังคม และคาดว่าจะช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างผล การศึกษาที่พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึก ปฏิบัติ ได้แก่ กัลยารัตน์ เศรษฐนันท์ และกนกวรรณ คันธากร (2553) ที่จัดให้นักศึกษาเรียนแบบให้ฝึกการฟังการ พูดเป็นกลุ่ม ทำให้ทักษะการฟัง-พูดของนักศึกษาสูงขึ้นกว่าเดิม เพราะได้ร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษากับเพื่อน เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบพึ่งพากัน ทำให้กล้าแสดงออกและลดความวิตกกังวลในการใช้ภาษา ฉันทนา ปาปัดถา (2554) ที่จัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริงในวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เชื่อมโยงกับข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันตามความต้องการของนักศึกษา อำนาจ แสงกุดเลาะ (2554) ที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองอย่างมีอิสระทางความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ร่วมกับการช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนและผู้สอน เบญจมาภรณ์ นาคามดี ชรินทร์ ว่องวีระยุทธิ์ และ อายุพร กัยวิภัยโกศล (2554) ที่ให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้จากการทำกรณีศึกษาปัญหาผู้ป่วยและการทำงานเป็นทีม ทำให้พัฒนา กระบวนการคิด เกิดทักษะและได้รับประสบการณ์จริงที่หลากหลายไปใช้ในวิชาชีพ และอนันท์ คัมภีรานนท์ และภู สิทธิฐู บวรวัฒนดิถ (2555) ที่ให้นักศึกษาเรียนโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักและนำความรู้มาใช้ในการทำงานเป็นทีมที่ เน้นการลงมือทำด้วยตัวเองและความรับผิดชอบ โดยมีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมใหม่ การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา 97406 เทคนิคหลัง พิมพ์ ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง โดยประเมินจากผลงานที่ส่งในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ผลการวิเคราะห์ที่เกิดจาก กระบวนการคิดหรือใช้ทักษะทางปัญญาในการทำกิจกรรม รายงานผลการทำกิจกรรม ชิ้นงานที่ทำ ซึ่งสอดคล้อง กับอนันท์ คัมภีรานนท์ และ ภูสิทธิฐู บวรวัฒนดิถ (2555) ที่ใช้วิธีประเมินจากผลคะแนนสอบพร้อมกับผลคะแนนเก็บ ระหว่างเรียนที่ได้จากการประเมินตามสภาพจริงจากคุณภาพของชิ้นงาน นอกจากนี้ยังมีการประเมินจากพฤติกรรม ทางสังคมในระหว่างการฝึก อาทิ การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การทำประโยชน์ให้กับกลุ่ม การใช้ทักษะในการ

สื่อสาร การเขียน และการนำเสนอ แนวทางการประเมินดังกล่าวจึงเป็นการพัฒนานักศึกษาให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ตาม TQF 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2551) ที่กล่าวถึงทักษะการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงใน 5 เรื่องต่อไปนี้ 1) ผลการเรียนรู้ด้านวิชาการ คือ ความรู้ ความเข้าใจในสาระ 2) การใช้กระบวนการคิด คือ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และ การใช้กระบวนการสร้างความรู้ 3) ทักษะ อาทิ ทักษะการนำเสนอ ทักษะการเขียน ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาทิ การพัฒนาเจตคติต่อการเรียน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 5) นิัยการทำงาน อาทิ การทำงานได้สำเร็จตรงเวลา ความรับผิดชอบ ความอดทน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) คณะกรรมการบริการหลักสูตรแขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและคณะกรรมการบริหารชุดวิชา 97406 เทคนิคหลังพิมพ์ วิชาเอกเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ ควรพิจารณานำกิจกรรมใหม่ไปจัดทำเป็นคู่มือฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ทดลองใช้ในการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะจริงทั้งฝึกด้วยตนเองและฝึกภาคสนาม และประเมินผล

2) คณะกรรมการบริการหลักสูตรแขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ควรใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมและจัดทำคู่มือฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร โดยเฉพาะชุดวิชาด้านบรรจุภัณฑ์ ที่บางกิจกรรมมีความซ้ำซ้อนกัน

3) คณะกรรมการบริการหลักสูตรแขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ตาม TQF ในกิจกรรมใหม่ รวมทั้งการเพิ่มผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยไปพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตร ฯ และแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชาในชุดวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ

4) สาขาวิชาอื่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมสำหรับฝึกปฏิบัติเสริมทักษะของแต่ละสาขาวิชา

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมในชุดวิชาอื่นที่มีการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะของแขนงวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม วิชาเอกเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2) ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้านการพิมพ์และ/หรือบรรจุภัณฑ์ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกับสถาบันการศึกษาอื่นที่เปิดสอนด้านเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ หรือด้านอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง